

ความรู้ทั่วไปและสิทธิของราษฎรในคดีอาญา

General Knowledge and Right of people in criminal case.

อุเทน สุขทัญญาติ

อาจารย์ประจำ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

บทคัดย่อ

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีระเบียบและวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และการกำหนดสิทธิของราษฎรในคดีอาญาที่เป็นสิทธิของผู้ต้องหา ของจำเลย ของผู้ต้องขังหรือนักโทษ คดีอาญามีกฎหมายที่กำหนดไว้ว่าการกระทำความผิดนั้นๆ เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้, กำหนดวิธีการในการใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดผลในการบังคับใช้กฎหมาย, บุคคลและหน้าที่ที่ได้กำหนดในกฎหมายที่มีโทษทางอาญา, ขั้นตอนในการดำเนินคดีที่เป็นความผิดของกฎหมายอาญา, สิทธิของผู้เสียหาย, การร้องทุกข์, การฟ้องคดี, การเข้าเป็นโจทก์ร่วม, อายุความ, การยอมความ, สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย, คดีมีโทษทางอาญาให้จำคุก ถ้าจำเลยไม่มีทนายความ ศาลจะต้องจัดหาทนายความให้โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดอาญา, และหมายอาญา คือ หนังสือบอกการฟ้องโดยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สั่งให้เจ้าหน้าที่จับ ขัง จำคุก ปลดปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือนักโทษ หรือทำการค้น

คำสำคัญ: สิทธิของราษฎร

Abstract

Criminal Procedure Law, there are regulations and practices of law enforcement officers. The right of the people in the criminal case is the right of the defendant's accused inmates or prisoners. Criminal law provides that the act. It is guilty and punishable, determine how to use the law, to effect the law enforcement, the person and duties prescribed in the criminal law, the process of prosecution is criminal offense, the rights of the injured person, the petition, the lawsuit, the plaintiff, the age of consent, the right of the accused or defendants, Criminal case to be imprisoned If the defendant does not have a lawyer The court must provide lawyers with criminal penalties, Criminal is a dictation book issued by criminal law. Order the officer to arrest, imprison, release the accused or defendant or prisoner, or search.

Keywords: Right of people

บทนำ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ในมาตรา 25 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะ ในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิ และเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ トラบเท่าที่ใช้สิทธิหรือเสรีภาพ เช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่นสิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และ

วิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญา ของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

1. คดีอาญามีกฎหมายที่กำหนดไว้ว่าการกระทำความผิดนั้นๆ เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ (คณิต ณ นคร, 2555 : 49)

1.1 ตัวบทกฎหมายที่กำหนดไว้การกระทำความผิดนั้นๆ เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

จุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ชื่อเสียงของราษฎรและความสงบสุขของบ้านเมือง เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พ.ร.บ.อาวุธปืน พ.ร.บ. ยาเสพติด พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม พ.ร.บ. การจราจรทางบก และกฎหมายอื่นๆ ที่มีโทษทางอาญา นอกจากนี้ยังเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง เช่น พ.ร.บ. ภาษีอากร พ.ร.บ. ป่าไม้

1.2 ตัวบทกฎหมายที่กำหนดวิธีการในการใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดผลในการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อต้องการระเบียบและวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย เช่น การจับกุม ชั่ง สอบสวน หรือกำหนดสิทธิของราษฎรในคดีอาญา ที่เป็นสิทธิของผู้เสียหาย ที่เป็นสิทธิของผู้ต้องหา ของจำเลยที่เป็นสิทธิของผู้ต้องชั่งหรือนักโทษ

2. บุคคลและหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมาย ที่มีโทษทางอาญา (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2554 : 34)

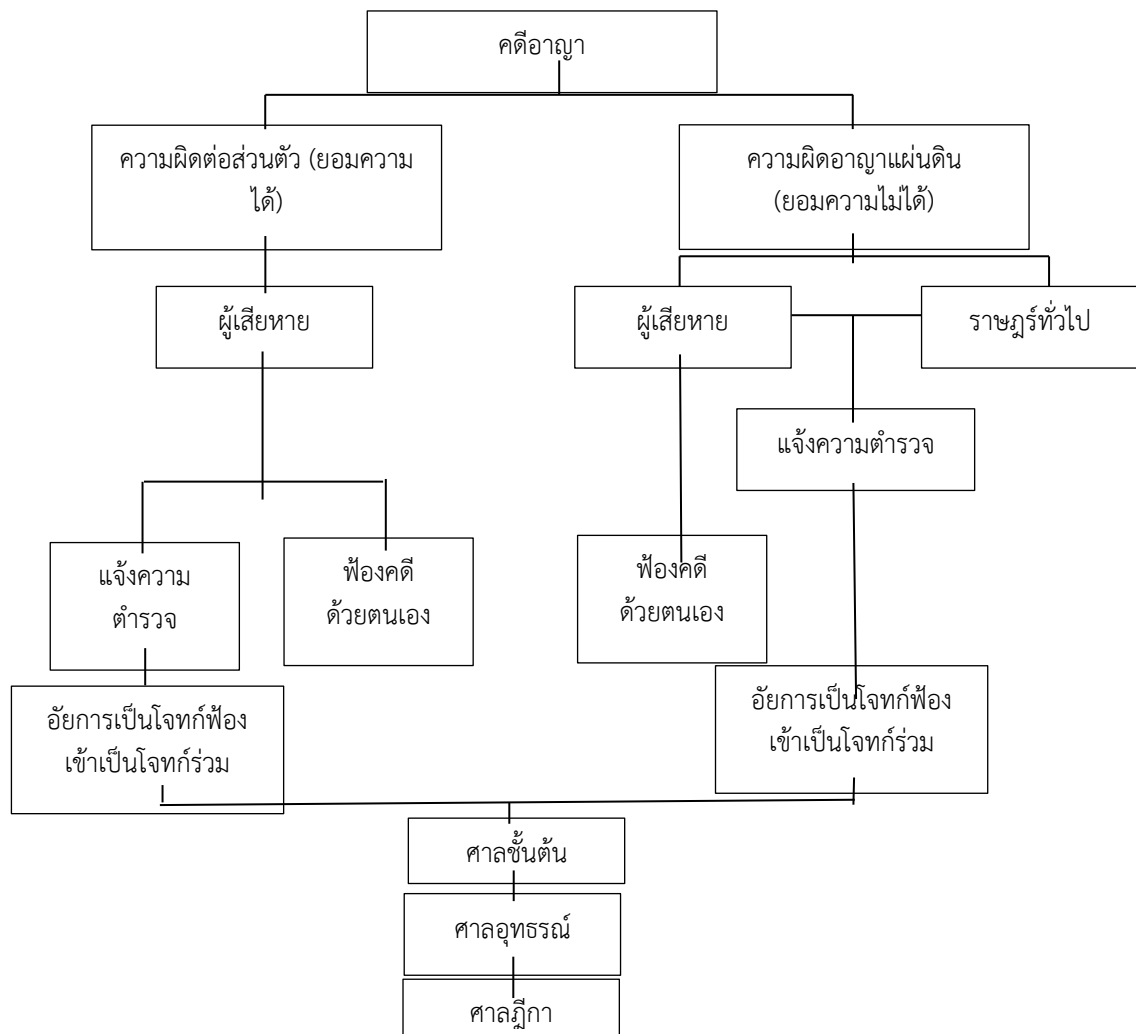
- 2.1 ผู้เสียหาย หมายถึง ผู้ที่ถูกกระทำหรือได้รับผลจากการกระทำในความผิดทางอาญาด้านใดด้านหนึ่ง
- 2.2 ผู้กล่าวหาหรือผู้ต้องหา หมายถึง ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา
- 2.3 จำเลย หมายถึง ผู้ถูกฟ้องต่อศาล และศาลได้รับฟ้องไว้พิจารณา
- 2.4 ผู้ต้องชั่งหรือนักโทษ หมายถึง ผู้ที่ศาลได้มีคำพิพากษาว่ามีความผิดและให้ลงโทษจำคุกหรือชั่ง, กักชั่งไว้
- 2.5 ตำรวจ หมายถึง พนักงานฝ่ายปกครอง มีหน้าที่รักษากฎหมาย
- 2.6 พนักงานสอบสวน ปัจจุบันหมายถึง ตำรวจที่ได้รับมอบหมายให้สอบสวนคดีอาญาโดยทั่วไปเรียกว่า ร้อยเวร
- 2.7 พนักงานอัยการ หมายถึง ผู้รวบรวมเรื่องราวต่างๆ เป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีต่อศาล
- 2.8 ทนายความ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.ทนายความ พ.ศ.2528 เป็นผู้ว่าต่าง แก่ต่างให้โจทก์จำเลย แล้วแต่ที่รับว่าความให้แก่ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือผู้ที่ตกเป็นจำเลยในคดีต่างๆ

3. สิทธิของผู้เสียหาย

เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ไม่ว่าจะการกระทำความผิดนั้นๆ จะทราบตัวคนร้ายหรือไม่ก็ตามผู้ที่ได้รับผลเสียหายโดยตรงที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดทางอาญานั้น มีสิทธิ

- 3.1 ร้องทุกข์ (แจ้งความ) ต่อพนักงานสอบสวน เพื่อสืบสวนเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ
- 3.2 ฟ้องคดีต่อศาลโดยตรงให้ศาลเรียกผู้กระทำความผิดทางอาญามารับการพิจารณาคดีพิพากษา
- 3.3 เข้าเป็นโจทก์ร่วม เพื่อพนักงานอัยการฟ้องระหว่างการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น

4. ขั้นตอนในการดำเนินคดีที่เป็นความผิดของกฎหมายอาญา (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2554 : 53)

5. การร้องทุกข์ (ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ, 2555 : 75)

5.1 การร้องทุกข์ คือผู้เสียหาย หรือผู้รับมอบอำนาจหรือผู้กระทำการแทน รับมอบอำนาจไปแจ้งตำรวจว่ามี การกระทำผิด ตนเองได้รับความเสียหาย ขอให้ตำรวจนำตัวคนทำผิดมาสอบสวน ส่งตัวให้กับอัยการฟ้องต่อศาลให้ ลงโทษ

5.2 การร้องทุกข์ในความผิดต่อส่วนตัว ในคดีอันยอมความได้ หรือความผิดต่อส่วนตัว เช่น เชื้อก ทุพพิน ยักยอกทรัพย์ เป็นต้น ผู้เสียหายควรจะต้องไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน (นายร้อยเวร) ที่สถานีตำรวจที่ อ้างว่าได้เกิดเหตุกระทำความผิดทางอาญานั้น แล้วแจ้งว่าได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นถ้ารู้ว่าเป็นใครก็ควรระบุไป ด้วย และขอให้ตำรวจเอาตัวคนทำผิดมาลงโทษจนคดีถึงที่สุด

5.3 ถ้าเพียงแต่แจ้งว่า ขอแจ้งความไว้เป็นหลักฐาน ไม่ระบุว่าจะขอให้ตำรวจนำตัวคนทำผิดมาลงโทษ ไม่ถือ เป็นการร้องทุกข์ ตำรวจหรือพนักงานสอบสวน จะดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดไม่ได้ ถ้าเป็นคดีอาญาแผ่นดิน คือคดีที่ ยอมความไม่ได้ เพียงแต่ไปเล่าให้ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนฟัง ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนก็ดำเนินคดีไปได้เลย

5.4 ผู้เสียหายที่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้องทุกข์ได้หรือไม่ การละเมิดสิทธิในคดีอาญาเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัว เด็กที่เป็นผู้เสียหายก็ร้องทุกข์ได้ ถ้าเด็กไม่ร้องทุกข์เอง บิดา มารดา ผู้ปกครองที่ชอด้วยกฎหมายก็ร้องทุกข์แทนได้

5.5 การแจ้งความร้องทุกข์ ต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

6. การร้องทุกข์อย่างไร

การร้องทุกข์อาจไปเล่าเรื่องด้วยวาจาให้ร้อยเวรบันทึกไว้ (สอบปากคำ) หรือเขียนเป็นหนังสือลงชื่อนำไปยื่นด้วยตนเองให้กับร้อยเวร (พนักงานสอบสวน)

เมื่อร้องทุกข์แล้ว อ่านบันทึกการแจ้งความก่อนลงลายมือชื่อ รอรับใบรับคำร้องทุกข์จากตำรวจ (พนักงานสอบสวน) มาด้วย

7. ตำรวจไม่รับแจ้งความได้หรือไม่

โดยปกติเมื่อผู้มาร้องทุกข์หรือแจ้งความ ตำรวจจะต้องบันทึกไว้ แต่บางครั้งตำรวจอาจเห็นว่า เรื่องที่มาร้องทุกข์แจ้งความไม่ตรงกับกฎหมาย หรืออาจมีการกลั่นแกล้งหรืออาจมองว่า เป็นเรื่องทางแพ่งถ้าผู้เสียหายยืนยันจะร้องทุกข์ควรจะ

7.1 ขอให้ตำรวจบันทึกเหตุที่ไม่รับร้องทุกข์ให้

7.2 ถ้าไม่ยอมบันทึกให้นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปรึกษานายความเพื่อดำเนินการทางคดีด้วยตนเอง

ดังนั้น ในการร้องทุกข์ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู หรือผู้มีความรู้โดยเฉพาะนายความพาไป เพื่อป้องกันมิให้ผิดพลาด

8. การฟ้องคดี (ณรงค์ ใจหาญ, 2551 : 34)

ราษฎรผู้เสียหายจะไม่ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แต่จะฟ้องคดีเองต่อศาลก็ได้ ควรให้ทนายความเป็นผู้ทำคำฟ้องและฟ้องคดีต่อศาลให้คดีร้องทุกข์ไว้แล้ว จะนำคดีมาฟ้องเองก็ได้

9. การเข้าเป็นโจทก์ร่วม

คดีที่ตำรวจสอบสวนแล้ว อัยการส่งฟ้องศาลแล้วราษฎรผู้เสียหายจะขอเป็นโจทก์ร่วมเพื่อร่วมรักษาประโยชน์ทางคดีของตนเองก็ได้ การยื่นขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม ต้องยื่นก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตัดสินคดีสิ้นๆ ควรให้ทนายความดำเนินการให้

10. อายุความ

คดีต่างๆ มีอายุความ ถ้าไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีในกำหนดเวลาคดีเป็นอันเลิกไป อายุความมากน้อยแล้วแต่คดี มีตั้งแต่ 1 ปี ในคดีที่มีโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือน หรือ 20 ปี สำหรับความผิดที่มีโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก 20 ปี เป็นต้น คดีความผิดอันยอมความได้ ต้องร้องทุกข์ในกำหนด 3 เดือน นับแต่ทราบว่ามีกระทำความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความถ้าฟ้องคดีเองก็ต้องฟ้องภายใน 3 เดือน เช่นกัน

11. การยอมความ (หยุด แสงอุทัย, 2541 : 72)

คดีที่ยอมความได้ ผู้เสียหายจะยอมความกับผู้ทำผิดเมื่อใดก็ได้ก่อนคดียุติ (คือ ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด) ถ้ายังไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีต่อศาลด้วยตนเอง ก็ควรบันทึกไว้เป็นหนังสือไม่เอาความกันลงชื่อและมีพยานลงชื่อ (ภายหลังเมื่อผิดข้อตกลงจะนำมาใช้สิทธิทางอาญาอีกไม่ได้) ถ้าร้องทุกข์ให้ตำรวจบันทึกไว้ (คือ ถอนแจ้งความร้องทุกข์) ถ้าฟ้องศาลแล้วศาลจะบันทึกไว้ (คือ คำร้องขอถอนฟ้อง) การกระทำทางลักษณะเป็นการยอมความโดยพฤตินัย แม้ไม่มีกรบันทึก

- ยักยอกเอาสร้อยคอทองคำของนาย ข. ไป ต่อมานาย ก. เอาสร้อยฯ นั้นมาคืนให้ และนาย ข. ยอมรับคืน
- จ่ายเช็คให้ ข. เช็คแดง ข. ให้ ก.ออกเช็คให้ใหม่ หรือจ่ายเงินตามนั้นให้ถือว่า ยอมความกันแล้วเมื่อยอมความแล้ว คดียุติ จะร้องทุกข์ ฟ้องร้องเป็นคดีความอีกไม่ได้

12. สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย

ตามหลักของกฎหมาย ต้องถือว่า

12.1 ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ถ้าขณะกระทำผิดไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่า การกระทำนั้นเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ถ้าขณะทำผิดกฎหมายกำหนดโทษไว้ภายหลังเลิกกฎหมาย ก็พ้นความรับผิด เช่น มีปิ่นเถื่อนไว้ ต่อสภา ออกกฎหมายให้นำปิ่นเถื่อนมาตีทะเบียนได้ เมื่อนำปิ่นไปตีทะเบียนแล้วที่เคยมีปิ่นเถื่อนไว้ก็ไม่ถือว่าเป็นความผิด

12.2 ผู้ต้องหา จำเลยจะต้องรับผิดชอบเมื่อกระทำโดยเจตนา เจตนาคือทำไปโดยประสงค์จะให้เกิดผลเสียหาย และรู้ว่าจะต้องเกิดผลนั้นๆ เช่น ยิงปืนไปโดยประสงค์จะฆ่าให้ตาย และรู้ว่าจะต้องตาย

หรือขณะทำไปสามารถเล็งเห็นได้ว่า จะเกิดผลเสียหายแต่ยังчинทำไป เช่น ยิงปืนไปทางฝูงชน ย่อมเล็งเห็นว่า จะต้องถูกผู้คน แต่ยิงยั้งไป ถือว่าเจตนา

แต่การกระทำบางอย่าง แม้ไม่เจตนาก็ต้องรับผิดชอบ ถ้ากฎหมายกำหนดไว้ว่า ต้องรับผิดชอบแม้ไม่เจตนาหรือประมาท เช่น ใช้ไม้ตีคู่อริล้มหัวโขกพื้นถนน มีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา มิใช่มีความผิดแค่ทำร้ายร่างกาย

ขับรถชนคนตาย หรือขับรถชนคนถูกผู้โดยสารตาย เป็นความผิดโดยประมาทก็เป็นความผิดทางอาญาเช่นกัน

12.3 กฎหมายได้บัญญัติไว้ในกรณีเป็นเหตุบรรเทาโทษหรือลงโทษน้อยลง หรือไม่ลงโทษเลย ก็ได้

(1) บุคคลจะอ้างเหตุว่าตนไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นผิด ไม่ต้องรับโทษทางอาญาไม่ได้ แต่หากพิสูจน์หลักฐานตามที่ศาลอนุญาตให้แสดงหลักฐานและศาลเชื่อว่า ผู้กระทำผิดนั้นไม่รู้จริงๆ ว่ากฎหมายห้ามไว้ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ (คือผิดอยู่ได้ แต่อาจจะลงโทษให้น้อยลง)

(2) บุคคลกระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ บังคับตนเองไม่ได้ คือคนบ้า เสียสติ จิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษในความผิดนั้นๆ แต่ถ้าผิดชอบอยู่บ้าง คือพวกเดี๋ยวดี เดียวบ้า นั้นต้องรับโทษ แต่ศาลจะลงโทษน้อยลงเพียงใดก็ได้ (คือเมื่ออยู่ใกล้คนบ้า เราก็ต้องระวังอย่าให้คนบ้ามันทำอะไรเรา เพราะกฎหมายบอกว่า มันผิด แต่มันก็ต้องรับโทษ แต่เราอย่าไปทำอะไรคนบ้าก็แล้วกัน เพราะเราต้องรับโทษเต็มๆ หรือต้องรับโทษหนักขึ้น)

(3) จะอ้างว่าเมา เพราะกินเหล้า (สุรา หรือเมาเพราะกินอะไรก็ตาม) จะนำมาอ้างเพื่อไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญาไม่ได้ เว้นแต่ถูกบังคับให้กินเหล้าจนเมา หรือไม่รู้ว่สิ่งทีกินเข้าไปนั้นเป็นของมีนเมา และได้ทำความผิดนั้นในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ บังคับตนเองไม่ได้ จึงจะได้รับการยกเว้นโทษในความผิดนั้น หากรู้รับผิดชอบอยู่บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยลงเพียงใดก็ได้ (คนเมาต้องรับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การกินเหล้าอย่าเผลอ เพื่อได้ไม่เผลอในการกระทำผิดติดคุกได้ง่ายๆ ท่านต้องระวัง ถ้าเมาแล้ว ยังกินชี้หมาได้อยู่ อาจติดคุกหัวโต โบราณว่า)

(4) ถ้ากระทำเพื่อป้องกันสิทธิอันชอบธรรมของตนหรือผู้อื่นที่ถูกกระทำโดยละเมิดต่อกฎหมายและเป็นอันตรายใกล้จะถึง ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำตามสมควรแก่เหตุไม่เป็นความผิด เช่น เวลากลางคืน มีผู้ปิ่นร้ายเข้ามาในบ้านถามแล้วไม่ตอบ จึงเอาปืนยิงตายถือว่าป้องกัน แต่ถ้าเป็นเวลากลางวันยิงเขาจนตาย อาจเป็นการป้องกันเกินกว่าเหตุ อย่างไรจะสมควรแก่เหตุต้องพิจารณาสภาพแวดล้อม

(5) ถ้าทำผิดเพราะเหตุจำเป็น ศาลจะงดเว้นการลงโทษก็ได้หรือลงโทษแต่น้อยลงก็ได้ ทั้งนี้ก็ต้องมีความจำเป็นจริงๆ เช่น เรือกำลังจะล่ม โยนทรัพย์สินของคนอื่นทิ้ง เพื่อให้เรือเบาไม่ต้องรับผิดชอบ

(6) ทำผิดเพราะเหตุถูกข่มเหงรังแก เหยียดหยาม ดูหมิ่นอย่างร้ายแรง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ เช่น ก. ตัวโต พบ ข. ตัวเล็กก็หัวเราะเยาะเย้ยทุกวัน ข. บ้นดานทสะเอมิตแทง ก. บาดเจ็บ ศาลจะลงโทษ ข. น้อยกว่ากฎหมายกำหนดในความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นเพียงใดก็ได้

(7) ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำผิด เพราะความโง่เขลาเบาปัญญา หลงผิด สำนึกผิดแล้วอุกโทษ ศาลจะลงโทษแต่น้อยลงก็ได้

(8) ผู้ต้องหา จำเลย แม้ทำผิดแต่ทางบ้านเมืองไม่ได้มาลงโทษในกำหนดเวลา(อายุความ) ก็ไม่ต้องรับผิด

(9) ต้องถือว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยยังเป็นผู้บริสุทธิ์ トラบใดที่ศาลยังมิได้พิพากษาเป็นยุติว่าเป็นผู้กระทำผิด

(10) การพิจารณาคดีต้องทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย

(11) การพิจารณาคดีต้องเปิดโอกาสให้จำเลยต่อสู้คดีเต็มที่

13. คดีมีโทษทางอาญาให้จำคุก ถ้าจำเลยไม่มีพยานความ ศาลจะต้องจัดหาพยานให้โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดอาญา มีดังนี้

13.1 ประหารชีวิต นำไปฉีดยาให้ตาย

13.2 จำคุก มีตั้งแต่จำคุกไปมากจนถึงจำคุกตลอดชีวิต

13.3 กักขัง เป็นสถานที่ควบคุมตัวอย่างหนึ่ง แต่ไม่ใช่ขังติดคุก

13.4 ปรับ คือ ปรับเงินเข้าหลวง ค่าปรับนี้ไม่ได้นำไปมอบให้ผู้เสียหายดังที่มีหลายคนเข้าใจผิดๆ อยู่

13.5 ริบทรัพย์สิน คือทรัพย์สินที่มีการกระทำความผิด เอาป็นยิงเขาตาย ศาลสั่งริบป็นนั้น เอรถบรทุกไปขนไม้เถื่อนถูกจับ ศาลลงโทษและให้ริบรถบรรทุกของกลาง เป็นต้น

14. หมายอาญา (อุททิศ แสนโกศิก, 2515), หน้า 33) คืออะไร

หมายอาญา คือ หนังสือบอกการที่ออกโดยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สั่งให้เจ้าหน้าที่จับ ขัง จำคุก ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือนักโทษ หรือทำการค้น

ให้รวมทั้งสำเนาหมายดังกล่าวได้รับรองว่าถูกต้องแล้ว และให้รวมคำบอกกล่าวทางโทรเลขว่าได้ออกหมายจับหรือหมายค้นแล้ว

ให้รวมถึงสำเนาดังกล่าวที่ส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นด้วย

บทสรุป

สรุปความรู้ทั่วไปและสิทธิของราษฎรในคดีอาญา กล่าวได้ว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีระเบียบและวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และการกำหนดสิทธิของราษฎรในคดีอาญาที่เป็นสิทธิของผู้ต้องหา ของจำเลย ของผู้ต้องขังหรือนักโทษ คดีอาญามีกฎหมายที่กำหนดไว้ว่าการกระทำความผิดนั้นๆ เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้, กำหนดวิธีการในการใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดผลในการบังคับใช้กฎหมาย, บุคคลและหน้าที่ที่ได้กำหนดในกฎหมายที่มีโทษทางอาญา, ขั้นตอนในการดำเนินคดีที่เป็นความผิดของกฎหมายอาญา, สิทธิของผู้เสียหาย, การร้องทุกข์, การฟ้องคดี, การเข้าเป็นโจทก์ร่วม, อายุความ, การยอมความ, สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย, คดีมีโทษทางอาญาให้จำคุก ถ้าจำเลยไม่มีพยานความ ศาลจะต้องจัดหาพยานความให้โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดอาญา, และหมายอาญา คือ หนังสือบอกการที่ออกโดยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สั่งให้เจ้าหน้าที่จับ ขัง จำคุก ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือนักโทษ หรือทำการค้น

เอกสารอ้างอิง

เกียรติขจร วจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : พลสยามพริ้นติ้ง, 2554.

คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2555.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. หลักกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2555.

ณรงค์ ใจหาญ. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคที่ 1 ว่าด้วยโทษและวิธีการปลดปล่อย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
วิญญูชน, 2551.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560, <http://www.accessibilityisfreedom.org>, (11 ม.ค. 61).

หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

อุททิศ แสนโกศิก. กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการ กรมอัยการ, 2515